

Kostel sv. Gotharda, Budišov

Popis:

Dvojlodní kostel, jehož jádro je románské, doznal v průběhu staletí řadu změn. V roce 1414 byla přistavěna kaple sv. Gotharda a v roce 1722 hranolová věž, ze které shlíží do kraje sochy čtyř světců. Raritou je přes 4 metry vysoká korouhev na vrcholku věže znázorňující Nanebevzetí Panny Marie a sv. Gotharda (v roce 2011 pozlacená). To vše ve spojení s bohatou barokní výzdobou interiéru jistě stojí za zhlédnutí.

Podrobný popis:

Podle pověsti kostel založili benediktini z Třebíče, kteří dosazovali kněze na budišovskou faru. Prý zde také pochovali svého posledního opata. První historickou písemnou zprávu o kostelu však máme dochovanou až z roku 1414, kdy byl kostel rozšířen o kapli svatého Gotharda. Svatý Gothard byl bavorský benediktinský biskup, který zemřel roku 1038. Jemu a Nanebevzetí Panny Marie byl kostel zasvěcen.

Ze staré stavby se dochovala pouze dvě románská, dnes již zazděná okna. Gotika přinesla kostelu krásné presbyterium vystavěné nad dřívější románskou apsidou (apsida je půlkruhová či podkovovitá zaklenutá oltářní nika). Celý kostel byl honosně goticky zaklenut. Obdivuhodná žebrová gotická klenba se nacházela také nad jižní lodí, dnes je ale na jejím místě barokní štuk z 18. století, doby vlády hraběcího rodu Paarů. Paarové také nechali snížit a barokně zaklenout hlavní loď kostela. Původní gotická klenba se totiž vinou několika dřívějších požárů zřítily, a kostel tak ztratil jednoduší gotický ráz. Sochařská výzdoba kostela z dílny neznámého vídeňského sochaře i z dílny Alexandra Jelínka z Velkého Meziříčí vděčí za svůj vznik také Paarům stejně jako rozsáhlé úpravy okolního hřbitova, například postavení velké železné brány se sochami truchlících andělů. Monumentální oltářní obrazy sv. Jana Nepomuckého a sv. Barbory i freskovou barokní výzdobu interiéru vytvořil mezi roky 1722 a 1729 vídeňský malíř A. Prenner, autorem štukové výzdoby je Martin Nahster.

Věž kostela je zakončena ochozem z hranatých kuželek nesených krakorci. Střecha věže je valbová (dlátka). Na nárožích ochozu stojí 4 postavy světců v nadživotní velikosti - sv. Josef, sv. Prokop, sv. Juda Tadeáš a neznámý světec (může se však jednat i o sv. Gotharda v hodnosti opatské a biskupské, jak uvádějí některé zdroje). Tepaná korouhev je vysoká 4,2 m, rozpětí 2,5 m, váha 400 kg a otáčí se kolem železné žerdi zakotvené ve vazbě věže. Námět na toto dílo získali Paarové zřejmě ve španělské Seville. Nad vchodem do věže je osazena deska s reliéfem dvouhlavé orlice nesoucí korunu s datací 1725 a dva rodové erby.

Kostel byl upravován i ve dvacátém století. Jeho patron, JUDr. Richard Baratta-Dragono, nechal za vlastní peníze roku 1911 postavit nový vchod a upravit panskou oratoř.

Region: Třebíčsko

Město: Budišov

URL:

Zpřístupnění: přístupné s omezením

Bezbariérový přístup: ano s omezením

GPS: 49°16'12.968"N, 16°0'1.514"E

Mapa: <http://maps.google.com/maps?q=49.2702689,16.0004206&z=12>

Obrázky:

